

KAN MAN SØGE GRUNDBETALING PÅ BAGGRUND AF EN BRUGS- ELLER GRÆSNINGSRET?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Reglerne om rådighed i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. er blevet ændret.

Det er som noget nyt i 2016 muligt at søge grundbetaling til et areal på baggrund af en aftale om brugs- eller græsningsret. Dette kan godt kombineres med, at tredjemand søger projektilskud til for eksempel hegning af arealet.

Tilskud under landdistriktsordningerne kan imidlertid fortsat alene søges af ejer eller forpagter af arealet. I den situation kan en landbruger med brugs- eller græsningsret ikke søge grundbetaling. Det må derfor forventes, at mulighederne for at søge grundbetaling på baggrund af en brugs- eller græsningsret vil være begrænset i praksis, da der ofte søges både grundbetaling og tilskud under landdistriktsordningerne til arealer, hvorpå der er aftalt en brugs- eller græsningsret.

På den baggrund bør man overveje, om det som et alternativ er mere hensigtsmæssigt at indgå en egentlig forpagtningsaftale, hvis landbrugeren med brugs- eller græsningsretten skal oppebære støtten.

1. BAGGRUND FOR REGELÆNDRINGEN

Reglerne om rådighed i bekendtgørelse om direkte arealstøtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.[\[i\]](#) er blevet ændret i lyset af Demmer-sagen[\[ii\]](#). Følgende regel er således blevet ophævet:

”Arealer, hvorpå en landbruger har givet græsningsret til andre, betragtes som værende til rådighed for den landbruger, der ejer eller forpagter arealet.”

Om baggrunden for regelændringen anfører NaturErhvervstyrelsen følgende i høringsnotatet på baggrund af indkomne høringssvar til bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.:

”Med hensyn til rådighedskravet er det korrekt, at Demmer-dommen ændrer retstilstanden – i hvert fald i teorien. Der stilles ikke længere krav om, at ansøgeren skal være ejer eller forpagter af det pågældende areal. Det er den, for hvis regning landbrugsdriften foregår, som er berettiget til støtten. En forpagter vil være berettiget til støtten. I forhold til græsningsaftaler er situationen efter Demmer-dommen blevet mere uklar. Hvis det alene er græsningshaver, der udøver landbrugsaktivitet, vil denne være berettiget til støtte. Hvis udlejer af græsningsretten også udøver landbrugsaktivitet på arealet, fx i form af gødskning eller hegning, er det som udgangspunkt udlejer, der har ret til at søge støtten. Styrelsen vil i sådanne situationer som udgangspunkt respektere en aftale mellem parterne om støtteberettigelsen. Hvis fx både ejer og græsningshaver søger om støtte for samme areal, må rådighedsspørgsmålet afgøres fra sag til sag efter en konkret bedømmelse.”^[iii]

Ved vurderingen af, om et areal er til rådighed for ansøgeren på ansøgningsfristen^[iv], er det altså nu afgørende, hvem der udøver den egentlige landbrugsaktivitet på arealet. Det betyder, at NaturErhvervstyrelsen lægger vægt på, at landbrugsaktiviteten udføres for ansøgers regning og risiko^[v].

Denne regelændring indebærer, at det i 2016 er muligt at søge grundbetaling til arealer, hvorpå landbrugeren udøver en brugs- eller græsningsret^[vi].

2. HVAD SKAL MAN VÆRE SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ, HVIS MAN VIL SØGE GRUNDBETALING PÅ BAGGRUND AF EN BRUGS- ELLER GRÆSNINGSRET?

2.1. Indgåelse af en skriftlig aftale om brugs- eller græsningsret med ejer eller forpagter af arealet

NaturErhvervstyrelsen anfører i vejledning om direkte arealstøtte 2016^[vii] følgende om mulighederne for at søge grundbetaling på baggrund af en brugs- eller græsningsret:

”For at være berettiget til støtte på baggrund af en brugsret, skal du have tilstrækkelig autonomi til, at du kan anvende landbrugsarealet til en landbrugsaktivitet, fx en græsningsaftale. Du må derfor ikke fuldstændigt være underlagt ejerens instruktion om brugen af arealet. Det betyder, at vi lægger vægt på, at landbrugsaktiviteten udføres for din

regning og risiko. Hvis du og ejer har søgt om støtte til det samme areal, foretager vi en konkret vurdering af, hvordan den reelle brugsret har været anvendt for at tage stilling til, hvem der er støtteberettiget. I vurderingen indgår den aftale, du har med ejer. Vi anbefaler derfor, at du laver en skriftlig aftale om brugsret med ejeren, hvor det fremgår, at du har retten til at søge om støtte til arealet. Uden en skriftlig aftale vil vi give ejeren retten til at søge.”

SEGES har forespurgt NaturErhvervstyrelsen, om en landbruger med en græsningsret til et areal, hvor ejeren samtidig står for hegning og evt. gødskning af arealet, kan være berettiget til at søge grundbetaling til arealet.

NaturErhvervstyrelsen har i et skriftligt svar oplyst, landbrugeren med græsningsret kan søge grundbetaling til arealet, hvis (1) han lader arealet afgræsse, og (2) hvis ejeren ikke samtidig søger nogen form for støtte for arealet.

Det er derfor en god ide at udarbejde en skriftlig aftale om græsningsret med ejer eller forpagter af arealet. Det bør fremgå udtrykkeligt af aftalen, hvem af parterne der søger grundbetaling. Dermed står man bevismæssigt bedre i en kontrolsituation. Ud fra det i afsnit 1 citerede fra NaturErhvervstyrelsens høringsnotat samt NaturErhvervstyrelsens skriftlige svar til SEGES må det forventes, at NaturErhvervstyrelsen i en kontrolsituation vil respektere en skriftlig aftale, i hvilken det er aftalt, at landbrugeren med græsningsret søger grundbetaling.

Du kan finde paradigme til græsningsaftale [her](#)

2.2. Øvrige betingelser for at søge om grundbetaling skal være opfyldt

De øvrige betingelser for at søge grundbetaling skal også overholdes, hvis man søger grundbetaling på baggrund af en græsningsret. Ansøger skal blandt andet være aktiv landbruger[viii] og råde over betalingsrettigheder[ix]. Desuden skal arealerne være støtteberettigede hele året[x]. Ydermere har man ansvaret for, at kravene til plantedækkehøjde overholdes[xi].

2.3. Skal der søges projektilskud til arealet?

Alle kan i teorien søge projektilskud til hegn og lignende under ordningen om forberedelse til afgræsning, fx også en kommune. Det behøver altså hverken være den, der har rådighed over arealet som ejer eller forpagter, eller den der udfører en landbrugsaktivitet på arealet. Det indebærer, at en indehaver af en græsningsret godt kan søge grundbetaling, selvom tredjemand søger tilskud til hegning af arealet.

Du læse mere i NaturErhvervstyrelsens nyhed [Det skal altid være den samme, der søger både grundbetaling og miljøtilskud på et givet areal](#).

2.4. Skal der søges om tilskud under landområndsordningerne (miljø- og økologitilskud) til arealet?

Det er en betingelse for at søge om tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer eller økologisk arealtilskud, at landbrugeren driver arealet som ejer eller forpagter[xii]. Det er altså fortsat

ikke muligt at søge disse tilskud på baggrund af en brugs- eller græsningsret.

Hvis der bliver ansøgt om både grundbetaling samt en af ovennævnte former for tilskud til et areal, er det enten ejer eller forpagter, der kan få udbetalt både grundbetaling og tilskud. I en sådan situation skal det være den samme, der ansøger om både grundbetaling og tilskud^[xiii]. Der er ikke mulighed for at aftale, at ejeren søger om tilskud under landdistriktsordningerne, og landbrugeren med græsningsretten søger om grundbetaling.

Det indebærer i realiteten, at en landbruger med en brugs- eller græsningsret er afskåret fra at søge om støtte til et areal, hvortil der både søges grundbetaling og en af ovennævnte former for tilskud.

Du læse mere i NaturErhvervstyrelsens nyhed [Det skal altid være den samme, der søger både grundbetaling og miljøtilskud på et givet areal](#).

2.5. Konkrete eksempler

NaturErhvervstyrelsen har udarbejdet en tabeloversigt over, hvordan de forskellige støtte- og tilskudsordninger kan kombineres:

Hvem er du?	Kan du søge grundbetaling?	Kan du søge økologi- miljøtilsagn? eller	Kan du søge projektilskud?
Ejer eller forpagter	Ja	Ja	Ja
Brugsret fx via græsningsaftale	Ja – dette er nyt	Nej	Ja
Ingen rådighed over arealet (fx en kommune)	Nej	Nej	Ja

SEGES har supplerende udarbejdet en række eksempler til illustration af kombinationsmulighederne:

Eksempel nr. 1 (Grundbetaling og økologi- eller miljøtilskud)

Landmand A ejer/forpagter arealet. Landmand B har en græsningsret til arealet. Der skal både søges Grundbetaling og økologi- og/eller miljøtilskud.

Landmand A kan både søge grundbetaling og økologi- og/eller miljøtilskud.

Derimod kan Landmand B ikke søge tilskud, da det er alene er ejer eller forpagter af et areal, der

kan økologi- og/eller miljøtilskud. Som nævnt i afsnit 2.4. kan det ikke aftales, at Landmand A søger om tilskud under landdistriktsordningerne, og at Landmand B søger om grundbetaling.

Eksempel nr. 2 (Grundbetaling og projektilskud)

Landmand A ejer/forpagter arealet. Landmand B har en græsningsret til arealet. Der skal søges Grundbetaling og projektilskud til hegning. Derimod skal der ikke søges økologi- eller miljøtilskud.

Landmand A kan både søge grundbetaling og projektilskud til hegning.

Desuden er det muligt at aftale, at Landmand A alene søger projektilskud til hegning, og at Landmand B på baggrund af sin græsningsret søger Grundbetaling.

Det er også muligt at aftale, at landmand B søger både Grundbetaling og projektilskud til hegning.

Derimod er det tvivlsomt, om det kan aftales, at landmand A søger grundbetaling, og at Landmand B søger projektilskud. Baggrunden herfor er, at det er landmand B, der udøver landbrugsaktivitet på arealet (afgræsning samt hegning). En sådan aftale vil i givet fald forudsætte, at landmand A udøver en anden form for landbrugsaktivitet på arealerne for egen regning og risiko (for eksempel afpudsning eller gødskning af arealerne).

Eksempel nr. 3 (Grundbetaling, projektilskud samt økologi- og/eller miljøtilskud)

Landmand A ejer/forpagter arealet. Landmand B har en græsningsret til arealet. Der skal både søges Grundbetaling og økologi- og/eller miljøtilskud. Desuden skal der søges om projektilskud til hegning.

Landmand A kan søge både Grundbetaling, økologi- og/eller miljøtilskud samt projektilskud til hegning.

Landmand B kan som i eksempel nr. 1 ikke søge Grundbetaling og økologi- og/eller miljøtilskud, da Landmand B ikke er ejer eller forpagter af arealet. Derimod kan Landmand B godt søge projektilskud til hegning.

Ligeledes kan tredjemand – for eksempel en kommune – i en sådan situation søge projektilskud til hegning.

2. 6. Konklusion

Det må forventes, at mulighederne for at søge grundbetaling på baggrund af en brugs- eller græsningsret vil være begrænset i praksis, da der ofte søges både grundbetaling og tilskud under landdistriktsordningerne til arealer, hvorpå der er aftalt en brugs- eller græsningsret.

På den baggrund bør man overveje, om det som et alternativ til en aftale om græsningsret er mere hensigtsmæssigt at indgå en egentlig forpagtningsaftale, hvis landbrugeren med brugs- eller græsningsretten skal oppebære arealstøtte.

Paradigme til forpagtningsaftale kan findes i SEGES samling af [kontraktparadigmer](#).

[i] Jf. bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.

[ii] Jf. EU-Domstolens afgørelse i C-684/13 Johannes Demmer mod Fødevareministeriets Klagecenter.

[iii] Høringsnotatet kan findes på høringsportalen: <http://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/ad115938-65af-4c35-9395-91d589a7d9b9/Notat%20om%20h%C3%B8ringssvar.pdf>.

[iv] Jf. § 17 i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.

[v] Jf. side 11 i vejledning om direkte arealstøtte 2016.

[vi] I ordlisten til vejledning om direkte arealstøtte 2016 er en græsningsret fortsat defineret som en ret til at sætte dyr på græs eller tage slæt på arealet, mens arealet i øvrigt henligger for ejers/forpagters regning og risiko. SEGES har kontaktet NaturErhvervstyrelsen og anmodet om at definitionen bliver opdateret.

[vii] Jf. side 27.

[viii] Se nærmere i vejledning om direkte arealstøtte 2016, side 23ff.

[ix] Se nærmere i vejledning om direkte arealstøtte 2016, side 10 og afsnit 7.

[x] Se nærmere i vejledning om direkte arealstøtte 2016, side 27f.

[xi] Se afsnit 4.3.2 (Støttebetingelser for arealer med græs) i vejledning om direkte arealstøtte 2016.

[xii] Jf. § 8, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer samt § 8, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 80 af 28. januar 2015 om økologisk arealtilskud med senere ændringer.

[xiii] Jf. side 9 i vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2016 samt side 13 i vejledning om Økologisk Arealtilskud 2016.
